

Oponentský posudek habilitační práce

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta

Autor habilitační práce: PhDr. ThDr. Lucjan Klimsza, PhD.

Název habilitační práce: Filosofie hodnot Józefa Tischnera.

Oponent habilitační práce: prof. PhDr. Jiří Bláha, CSc.

Charakteristika habilitační práce

Habilitační práce je v rozsahu sto dvaceti tři stran, habilitant uvádí celkem sedmdesát pět zdrojů, které se týkají nejen díla J. Tischnera, ale celé řady relevantních autorů, které práce J. Tischnera uvádějí do širších dějinných souvislostí a filosofických koncepcí. Uvedené zdroje habilitačního spisu jsou většinou zahraniční provenience a svědčí o vysoké erudovanosti autora habilitační práce a metodologickém uchopení tématu.

Habilitant habilitační práci rozdělil celkem do devíti kapitol, které jsou logicky provázány a obsahují nejenom znalosti a informace na základě odborné literatury, ale také řadu originálních úvah habilitanta, které svědčí o průkazných vědomostech a diskurzivním myšlení autora práce, projevující se v nalézání souvztažností mezi prezentovanými poznatky.

Již samotné názvy kapitol, například Participace na axiologii, Spor o naději etc., svědčí o odborné náročnosti habilitační práce a jejím specifickém zaměření.

Aktuálnost tématu

Předmětem habilitační práce je filosofický odkaz kněze, pedagoga a filosofa J. Tischnera, zejména, jak odpovídá název habilitační práce, odkaz ve vztahu k hodnotám v axiologii. Aktuálnost tématu, podle mého názoru, podtrhuji tři skutečnosti:

- zaměření práce na hodnoty člověka, jejichž význam je diskutován nejen v etice a ve filosofii, ale také v psychologii, pedagogice a dalších společenskovědních oborech, a jejichž význam se zvyšuje v současné době,
- význam polské filosofie a její zakotvení v proudu evropského myšlení, a
- je samotná osobnost J. Tischnera.

Oponent při studiu habilitačního spisu se podrobněji seznámil s osobností Józefa Tischnera a ocenil jeho schopnost ozřejmit filosofické a etické koncepce, aby byly pochopeny a přijaty i lidmi bez filosofického

vzdělání, přesvědčil se, že Józef Tischner byl celistvou a integrovanou osobností, která se projevovala nejen v době, kdy působil jako mluvčí Solidarity, ale i v době jeho vážného onemocnění.

Cíl a metody

Cíl práce habilitant definuje s odvoláním na knihu F. Ochrany *Metodologie vědy* jako funkčně-objektový. Autor habilitační práce píše: “... *nechceme jen interpretovat určitý text. Jde o kombinaci obojího, tedy o analýzu axiologie ve filosofii Józefa Tischnera a následnou interpretaci*” (habilitační práce s. 21). Takto definovaný cíl má, vzhledem k předmětu práce, plné opodstatnění. Habilitant tento cíl upřesňuje takto: “*Cílem práce je: 1. rozbor a představení života Józefa Tischnera, 2. deskripce filosofie Józefa Tischnera, 3. analýza axiologie Józefa Tischnera*” (habilitační práce s. 24). Od uvedeného cíle jsou odvozeny metody práce a metodika. Východiskem habilitační práce je filosofický směr fenomenologie, zvolenou metodou je kontextuální analýza.

Cíl práce, její metodologie, metody a metodika jsou obsaženy ve druhé kapitole habilitačního spisu, v této kapitole se uplatnila erudovanost habilitanta a respektování zdůvodněných metod jednoznačně přispělo k vysoké odbornosti habilitační práce.

Posouzení obsahu habilitační práce

Obsah habilitační práce je především ve třetí až deváté kapitole. Vzhledem k tomu, že považuji strukturu a obsah habilitační práce za uzavřený celek, je pro mě těžké diskutovat, zdali některá kapitola je nadbytečná, anebo by práce měla být doplněná o další kapitolu.

Proto mám k obsahu pouze dvě doplňující poznámky. V kapitole 2.6 Recepce filosofie Józefa Tischnera v české a slovenské filosofii, mě překvapilo že habilitant nevzpomenul významného českého filosofa Jana Patočku, oba filosofové se inspirovali filosofickým směrem fenomenologie, hájili lidskou svobodu a angažovali se jako občané (Józef Tischner jako mluvčí Solidarity, Jan Patočka jako mluvčí Charty 77), a také si byli blízcí i z hlediska věku (i když určité věkové rozdíly zde byly-Jan Patočka 1907-1977, Józef Tischner 1931-2000).

Zajímalo by mě názor habilitanta zda Jan Patočka svými filosofickými úvahami obohatil filosofické dílo Józefa Tischnera a naopak.

Chtěl bych zdůraznit jednu z poznámek habilitační práce, kterou habilitant uvádí ve svém spisu: “... *že filosofie bez navazování na myšlenky předchozích filosofů není možná*” (habilitační práce s. 40). A že je důležité pochopit “... *v čem předcházející generace filosofů stále aktuální a inspirativní*” (habilitační práce s. 40). Tato myšlenka má opodstatnění i pro obor management, ve kterém jsou jednotlivé manažerské školy “vedle sebe”

bez epistemologických východisek a bez odkázání na to, v čem jsou tyto školy inspirativní pro současnost. Zde se nabízí možnost vzájemné spolupráce.

Formální úprava

Formální úprava habilitační práce je příkladná, citace literatury je v souladu s požadovanou normou, navíc habilitant uvádí řadu vysvětlujících poznámek pod čarou, které doplňují a obohacují text. Plagiátorství nebylo prokázáno, jak svědčí výsledek kontroly originality habilitační práce. Vyjadřování habilitanta odpovídá povaze vědecké práce, jazykový styl je srozumitelný a kultivovaný.

Závěr

Předložená habilitační práce Filosofie hodnot Józefa Tischera, splňuje nároky, které jsou kladeny na uvedený typ prací. Habilitační práci doporučuji jednoznačně k obhajobě a po jejím úspěšném obhájení doporučuji habilitantovi udělit vědecko-pedagogický titul docent.

Doporučuji, aby habilitant, v rámci vědecké rozpravy, se vyjádřil k tomu, do jaké míry se vzájemně ovlivnili svými filosofickými úvahami český filosof Jan Patočka a polský filosof Józef Tischner.

V Ostravě dne 7. února 2020.

prof. PhDr. Jirí Bláha, CSc.